

Handläggare
Sofia Ferrer
Telefon: 08-50822368

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2023-04-20

Särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier

Yttrande till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Ärendet gäller en remiss från kommunstyrelsen om att särskilt anpassade stödinsatser som erbjuds inom Stockholms stad ska föregås av ett biståndsbeslut, i enlighet med gällande lagstiftning. Biståndsbeslutet ska fattas av berörd stadsdelsförvaltning. Socialförvaltningen föreslår kriterier för när den enskilde har rätt till sådan insats efter individuellt beslut och ska ta fram tillämpningsanvisningar. Förändringen en del av implementeringen av stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser. Förvaltningen är överlag positiv till förslaget.

Bakgrund

Stockholms stads arbetsmarknadsinsatser ska bidra till att förverkliga stadens långsiktiga vision om ett Stockholm där det finns många vägar in på arbetsmarknaden, olika kompetenser är efterfrågade och där stockholmare i alla åldrar och oavsett bakgrund studerar eller arbetar. De övergripande målen för Stockholms stads arbetsmarknadsinsatser är hög sysselsättningsgrad i hela stadens befolkning, lågt behov av försörjningsstöd samt god kompetensförsörjning för arbetsgivare.

Personer med funktionsnedsättningar förvärvsarbetar i lägre utsträckning än andra grupper i samhället, har lägre utbildningsnivå och försörjer sig i stor utsträckning genom ekonomiskt bistånd eller socialförsäkringssystemet. Att erbjuda målgrupperna arbetslivsinriktat stöd i större utsträckning bidrar till att personer

med funktionsnedsättning får bättre möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och de positiva följder som ett arbete innebär i form av bättre ekonomi, meningsfullhet och sociala sammanhang. Av remissunderlaget framgår att det saknas arbetslivsinriktat stöd i tillräcklig utsträckning för personer med funktionsnedsättningar. Det föreligger behov av att stärka tillgången till mer arbetsinriktade stödinsatser för målgrupperna som komplement till, eller som övergång från, en sysselsättningsinsats eller daglig verksamhet.

Kommunfullmäktige antog Stockholms stads strategi för arbetsmarknadsinsatser 2021. Där framgår att målgrupper inom socialtjänsten som inte har försörjningsstöd men har kontakt med enheter inom stadens stadsdelsförvaltningar, så som socialpsykiatri och lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), kan ta del av stadens arbetsmarknadsinsatser under vissa förutsättningar. En av dessa förutsättningar är att biståndsbeslut har fattats om insats enligt socialtjänstlagen (SoL).

Ärendet

Socialnämnden beslutade i mars 2022 att godkänna förslag om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier enligt 4 kap. 2 § SoL och överlämna ärendet till kommunstyrelsen. Vid det initiala beslutsfattandet saknades några av beslutspunkterna, vilket föranledde att socialnämnden på nytt behövde fatta beslut om komplettering av beslutssatser.

I budget 2023 återfinns följande formulering under avsnittet som avser arbetsmarknadsnämnden:

"Insatserna som ges av Jobbtorg Stockholm ska, efter biståndsbeslut i enlighet med 4 kap. 2 § SoL, tillgängliggöras för person med insatser inom socialpsykiatri samt de som tillhör LSS personkrets 1 och 2. Insatserna ska ges som alternativ till sysselsättning och daglig verksamhet eller som stöd i övergången från dessa insatser till den ordinarie arbetsmarknaden."

Med anledning av denna budgettext såg socialförvaltningen att ärendet med tillhörande riktlinjer behövde beslutas om i socialnämnden på nytt för att sedan överlämnas till kommunfullmäktige för beslut. Socialförvaltningen föreslog, i samråd med arbetsmarknadsförvaltningen och juridiska avdelningen, att insats i form av särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier, inom arbetsmarknadsnämndens verksamheter ska föregås av ett biståndsbeslut enligt 4 kap. 2 § SoL.

Skäl till förslaget

Individinsatser som innebär att någon beviljas förmåner ska föregås av ett individuellt beslut som har stöd i lagstiftningen. De insatser som ger stöd enligt exempelvis metoderna SE och IPS är inte att betrakta som förebyggande, uppsökande eller rådgivande verksamhet utan enskilda individinsatser. Det innebär att ett beslut behöver fattas för att ge den enskilde tillgång till individuella insatser inom ramen för Jobbtorg. Detta avser personer som *inte* uppbär försörjningsstöd. För personer som uppbär försörjningsstöd kan arbetsmarknadsinsatser vara en del i planeringen där Jobbtorg ingår, men dessa tillhandahålls då utan särskilt biståndsbeslut. För att uppnå målsättningar för målgruppen i SoL behöver befintliga insatser kompletteras med stöd i övergång till arbete och studier. I samråd med juridiska avdelningen föreslår socialförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen att biståndsbestämmelserna i SoL används som utgångspunkt för att utreda, pröva och besluta om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier för enskilda individer inom socialpsykiatriens målgrupp eller personer tillhörande personkrets 1 eller 2 enligt LSS.

Närliggande insatser, så som sysselsättning inom socialpsykiatri och daglig verksamhet inom LSS, regleras enligt 4 kap. 1 § SoL respektive 9 § p 10 LSS. Dessa insatser ska också stödja den enskilde till arbete och studier men de utgör samtidigt långsiktigt stöd. Verksamheter som Alfa och Iwork utgör ett komplement som under en begränsad tid ges till enskilda i syfte att underlätta arbete och studier. Det primära syftet är att ge stöd i övergång till och start av arbete på öppna arbetsmarknaden och inte att utgöra sysselsättning eller daglig verksamhet. Socialförvaltningen bedömer, i samråd med juridiska avdelningen och arbetsmarknadsförvaltningen, därför att ett komplement till sysselsättning och daglig verksamhet, i form av särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier enligt 4 kap. 2 § SoL, är att se som en möjlighet att erbjuda ytterligare stöd under en begränsad tid.

Särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier ska kunna erbjudas som komplement till en sysselsättningsinsats eller daglig verksamhet eller som stöd i övergång från sysselsättning eller daglig verksamhet till öppna arbetsmarknaden. Både för personer som deltar i sysselsättning enligt SoL och daglig verksamhet enligt LSS, är samverkan med andra aktörer att ses som nödvändig. Ett övergripande mål för daglig verksamhet eller sysselsättning bör vara att utveckla möjligheten till arbete.

Socialförvaltningen bedömer att beslut enligt 4 kap. 2 § SoL om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier i verksamheter som Alfa och Iwork, skulle möjliggöra för fler personer att få ta del av evidensbaserade metoder vilket leder till att fler personer i målgrupperna ges möjlighet att finna, få och behålla ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

Socialförvaltningen har observerat att användandet av Alfa respektive Iworks verksamheter varierar, vilket har negativ påverkan på likställigheten i staden. Att deltagande blir biståndsbedömt kan generera positiva effekter avseende spridningen av deltagare i staden.

Beslut enligt 4 kap. 2 § SoL om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier är även ett sätt att integrera insatsen i ordinarie handlägnings- och uppföljningsprocesser. Handläggare kommer att skicka beställningar till arbetsmarknadsförvaltningen, där verksamheterna förväntas svara med en genomförandeplan. Att använda sig av strukturerade uppföljningsprocesser, som de som redan finns etablerade inom stora delar av stadens myndighetsutövning, med tillhörande standardiserade instrument för uppföljning, skulle möjliggöra att ytterligare individanpassa innehållet i utförandet av insatsen. På så sätt blir även resultaten mätbara mot uppsatta individuella mål och ett sätt att kvalitetssäkra insatsen.

Biståndsbeslut, med tillhörande uppföljning stärker rättssäkerheten och skapar ett större nätverk runt den enskilde då det finns en samverkanspart (biståndsbedömaren) att kommunicera med. Det ger också förutsättningar för att uppmärksamma behov av andra stödinsatser då det genomförs en utredning inom ramen för socialtjänstens myndighetsutövning.

I remissunderlaget föreslår socialförvaltningen, i samråd med Arbetsmarknadsförvaltningen och juridiska avdelningen, att insats i form av särskilt individanpassad stödinsats som i nuläget erbjuds genom arbetsmarknadsnämndens verksamheter Alfa och Iwork, ska föregås av ett biståndsbeslut enligt 4 kap. 2 § SoL. Detta mot bakgrund av gällande lagstiftning som föreskriver att individuella åtgärder ska föregås av ett biståndsbeslut, vilket ska fattas av berörd stadsdelsförvaltning. Socialförvaltningen föreslår även kriterier för när den enskilde har rätt till sådan insats efter individuellt beslut.

Socialnämnden ska i samverkan med arbetsmarknadsnämnden utarbeta tillämpningsanvisningar för insatsen. Förslaget är en del av implementeringen av stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser och föreslås gälla från 1 juli 2023.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom avdelningen för funktionsnedsättning och socialpsykiatri och behandlas i samverkansgrupp den 4 april 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att det är positivt att det med införandet av biståndsbeslut följer genomförandeplaner, uppföljningsmöten och att insatserna kommer att vara möjliga att följa upp på ett strukturerat sätt bland annat vad gäller dess effekt genom etablerade uppföljningsstrukturer. Att dokumentationsskyldighet föreligger medför ökad rättssäkerhet för den enskilde vilket är en fördel.

Socialförvaltningen avser att ta fram tillämpningsanvisningar vilket förvaltningen anser är en förutsättning och önskar vara delaktiga i igenom befintliga nätverk.

Med gällande socialtjänstlag måste insatser hanteras på det sätt som föreslås. Det går dock emot det förslag till ny socialtjänstlag som föreslås kommande år, enligt vilken insatser ska kunna erbjudas utan biståndsbeslut, detta kan behöva tas i beaktande i de tillämpningsanvisningar som ska arbetas fram.

För den enskilde som tidigare har kunnat få de insatser som nämns utan biståndsbeslut kan förändringen innebära en försämring. Inom målgruppen återfinns enskilda personer som inte vill ha kontakt med socialtjänsten, de blir då utan insats. Det föreligger också en risk för den enskilde att utredningen mynnar ut i ett avslagsbeslut.

Förvaltningens beställarenhet för funktionsnedsättning och socialpsykiatri behöver förbereda sig inför att insatsen blir biståndsbedömd då förändringen kommer att medföra fler utredningar och mer administration. Detta kan ha påverkan på biståndshandläggarnas arbetssituation vilket i förlängningen kan generera ökade kostnader för förvaltningen.

Målsättningen att fler personer ska få tillgång till arbetsmarknadsinsatser och att spridningen av deltagare i staden blir mer likställd är en fördel och förvaltningen kan inte se att det är möjligt att, med gällande lagstiftning, hantera frågan på annat sätt än det som föreslås i remissunderlaget.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Lars WennbergLars Wennberg
tf. stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Yvonne Kokkola
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Remissunderlag särskild individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lars Wennberg, tf. stadsdelsdirektör	2023-04-04
Yvonne Kokkola, avdelningschef	2023-04-03